

Tisková zpráva

Sametová revoluce a polistopadový vývoj očima občanů ČR a SR

- ⊙ Sametová revoluce je při posuzování různých historických událostí setrvale řazena k těm nejlépe hodnoceným v ČR (v aktuálním výzkumu 66 % kladných vyjádření), v SR patří rovněž k pozitivně vnímaným (v aktuálním výzkumu 56 % kladných vyjádření).
- ⊙ V České republice jsou porevoluční změny a vývoj vnímány pozitivněji než na Slovensku, zároveň se zde ukazuje větší kritičnost k předlistopadovému režimu.
- ⊙ V obou zemích jsou oceňovány zejména nově nabyté svobody jako možnost svobodného pohybu, vyjádření názoru a přístupu k informacím, na Slovensku jsou zároveň ještě více akcentovány položky ohledně participace, ať již je to relativně, tedy pořadím dané položky, jako v případě možnosti svobodně se účastnit na veřejném životě, nebo absolutně, tedy větším podílem odpovědí ohledně zlepšení situace po listopadu 1989, jako je tomu v případě možnosti ovlivňovat politická rozhodnutí.
- ⊙ Jak v České republice, tak na Slovensku jsou kriticky vnímány zejména sociální jistoty a bezpečnost občanů, když podstatný podíl obyvatel mluví o zhoršení oproti situaci před listopadem. Největší rozdíly mezi oběma státy panují v hodnocení zdravotní péče a životní úrovně. V případě zdravotní péče Češi vidí spíše zlepšení, obyvatelé Slovenska ve velké míře mluví o zhoršení. U životní úrovně se obě země kloní ke zlepšení situace, ovšem podíl hodnocení „mnohem a trochu lepší“ na Slovensku nedosahuje takové výše jako v ČR.

Zpracovala:

Paulína Tabery, Zora Bútorová, Robert Klobocký

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.; Sociologický ústav SAV a
Inštitút pre verejné otázky

Tel.: 210 310 591

V zájmovém šetření CVVM SOÚ AV ČR položilo všem dotázaným řadu otázek v souvislosti s nadcházejícím 30. výročím listopadové revoluce roku 1989. Tyto otázky se týkaly názorů na události roku 1989 a také hodnocení následujícího vývoje v různých oblastech života.

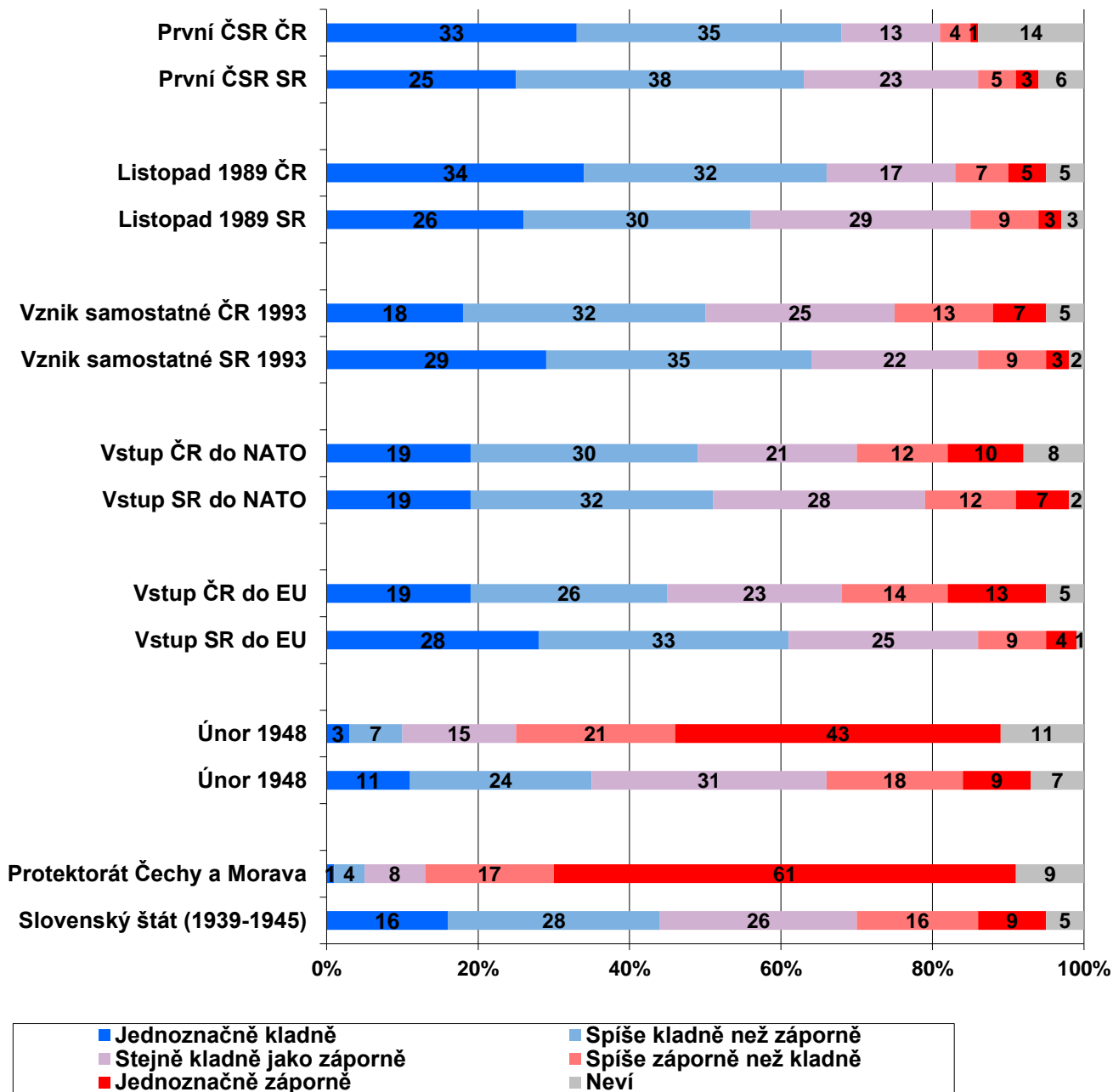
Proto, abychom posoudili, jaké postavení má sametová revoluce v historickém vědomí obyvatel obou států, nechali jsme respondenty hodnotit několik klíčových událostí a období dějin 20. století. V České republice jsou nejlépe hodnocenými událostmi vznik Československého státu (68 %) a právě listopad 1989 (66 %). Na Slovensku je situace trochu jiná, tam je to kromě vzniku společného státu v roce 1918 (63 %) zase vznik samostatné Slovenské republiky (64 %) a zejména Slovenské národní povstání (71 %), které zaujímají místo na samém vrcholu pomyslného řebříčku. Tento vzorec v posuzování historických událostí je poměrně stabilní a je velmi podobný tomu, který jsme viděli ve výzkumu před pěti lety¹, který známe i z jiných komparativních šetření.² Neznamena to ovšem, že by sametová revoluce byla na Slovensku vnímaná negativně, kladné hodnocení jí dává 56 % obyvatel.

V České republice patří mezi další pozitivně nazírané události vznik samostatné České republiky (50 %), vstup do NATO (49 %) a do EU (45 %). Zatímco vstup do NATO je v obou zemích nazírán velmi podobně, v případě EU jsou obyvatelé Slovenska více entuziastičtí (45 % ČR : 61 % SR), což je opět tendence známá i z jiných výzkumů. Únor 1948 a protektorát Čechy a Morava jsou období, které jsou českou veřejností vnímány skutečně negativně a rozdíl v hodnocení oproti slovenské veřejnosti je opět v linii předešlých šetření.

¹ Viz tisková zpráva „Dvacet pět let od Sametové revoluce očima občanů ČR a SR.“ (pd141111a)

² Viz tisková zpráva „Osudové osmičky v historickém vědomí české a slovenské veřejnosti: události, období, osobnosti.“ (pd180612)

Graf 1: Hodnocení vybraných událostí nebo období novodobé historie - srovnání ČR a SR (%)³

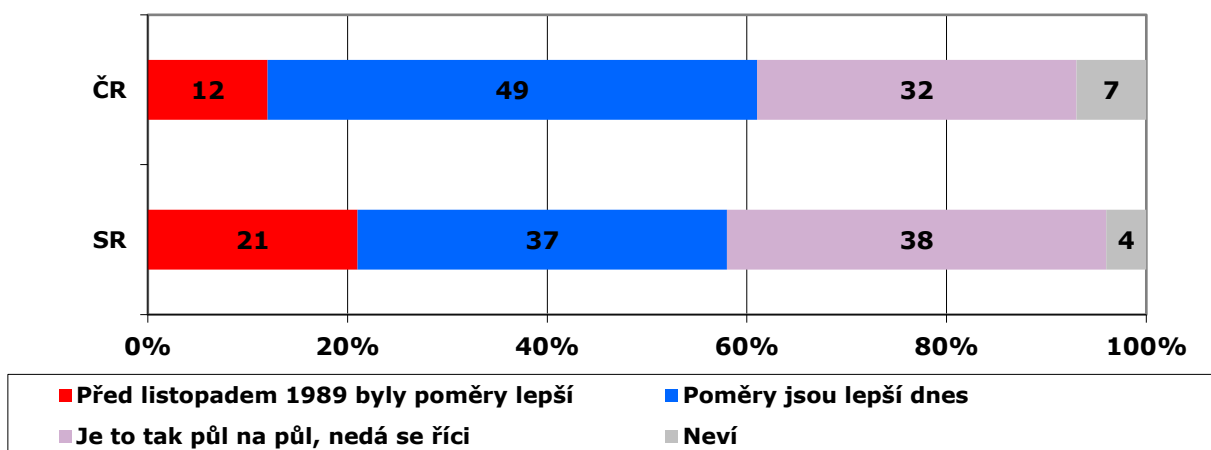
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

³ Otázka: „Jak hodnotíte následující události, nebo období naší historie? a) První Československá republika (1918 – 1938), b) Protektorát Čechy a Morava (1939 - 1945), c) Únor 1948, g) Listopad 1989, h) vznik samostatné České republiky (1993), i) vstup České republiky do NATO, j) vstup České republiky do Evropské unie.“

Kromě posouzení sametové revoluce jako historické události měli dále respondenti v obecné rovině ohodnotit důsledky změny režimu. Tyto postoje jsme zkoumali dvěma otázkami: jedna se na tříbodové škále dotazovala na hodnocení poměrů před a po revoluci, druhá na čtyřbodové škále zjišťovala, zda z celkového pohledu stála změna za to.

Z rozložení odpovědí na obě otázky je zřejmé, že česká veřejnost vnímá změnu režimu pozitivněji než slovenská. Když se podíváme na první z otázek, je vidět, že téměř polovina lidí v ČR zastává názor, že poměry jsou lepší dnes, třetina má smíšený pocit a přibližně desetina si myslí, že poměry byly lepší před listopadem. U občanů Slovenské republiky jsou postoje ambivalentnější, přibližně stejný, téměř dvoupětinový podíl lidí si myslí, že poměry jsou lepší dnes anebo že je to tak půl na půl. Většinově sice nezastávají názor, že by před listopadem 1989 bylo lépe, nicméně podíl těch, kteří takto smýšlejí, je oproti České republice téměř dvojnásobný (21 %). Z hlediska rozložení odpovědí v případě Česka je potřeba upozornit na časové srovnání, z něhož víme, že kladné hodnocení poměrů po listopadu 1989 v letošním měření zaznamenalo nárůst, a v letech, kdy se neslaví kulaté výročí, se rozložení odpovědí blíží spíše tomu, které vidíme na Slovensku. Zároveň je v časové řadě patrné, že pozitivní hodnocení se v minulosti již jednou takto zvýšilo, a to při dvacátém výročí Sametové revoluce.⁴

Graf 2: Hodnocení poměrů před listopadem 1989 a dnes - srovnání ČR a SR (v %)⁵

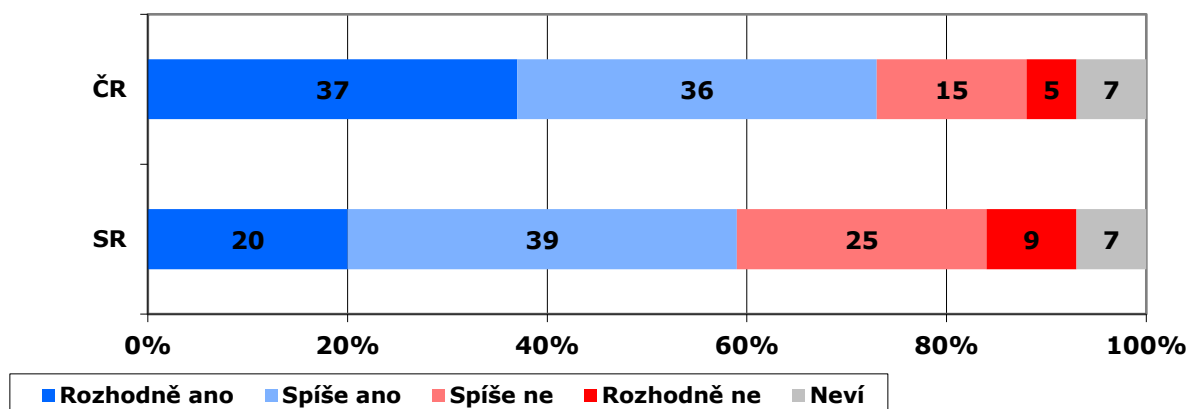
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

Druhá z otázek mapuje obecnou percepci změn po listopadu 1989 formulací, zda změna „stála za to“. V obou zemích převládá mínění, že tomu tak je, když necelé tři čtvrtiny (73 %) české veřejnosti a tři pětiny (59 %) veřejnosti na Slovensku odpovídají kladně. I v tomto případě pozorujeme podobný trend jako u předchozí otázky, a to nárůst příznivého hodnocení v jubilejním roce, přičemž podobná situace nastala i v roce 2009 při příležitosti 20. výročí sametové revoluce.

⁴ Viz tisková zpráva „Třicet let od sametové revoluce z pohledu české veřejnosti“ (pd191029b).

⁵ Otázka: „Od listopadu 1989 uplynulo 30 let. Ať jste zažil dobu před rokem 1989 na vlastní kůži nebo jste o ní slyšel z vyprávění ostatních, pokuste se zhodnotit celkové poměry před listopadem a dnes. Před listopadem 1989 byly poměry lepší, poměry jsou lepší dnes, nebo je to tak napůl, nedá se říci.“

Graf 3: Hodnocení toho, zda změna v listopadu 1989 stála za to⁶ (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

To, jak spolu odpovědi na tyto dvě otázky souvisejí, ukazuje tabulka 1. Lidé, kteří si myslí, že poměry jsou lepší dnes, si také myslí, že změna stála za to, a naopak ti, kteří spíše oceňují poměry před listopadem 1989, se zase domnívají, že změna za to nestála. Skupina, kde potom kladná hodnocení pro změnu narůstají, je ta, která na tříbodové škále volí možnost, že je to tak napůl. Většina lidí (64 %) volících střední možnost se při otázce, kde mají určit pozitivní nebo negativní hodnocení, rozhodne pro to příznivé. Podobný vzorec je viditelný i v případě respondentů na Slovensku.

Tabulka 1: Obecné hodnocení důsledků změny režimu (v %)

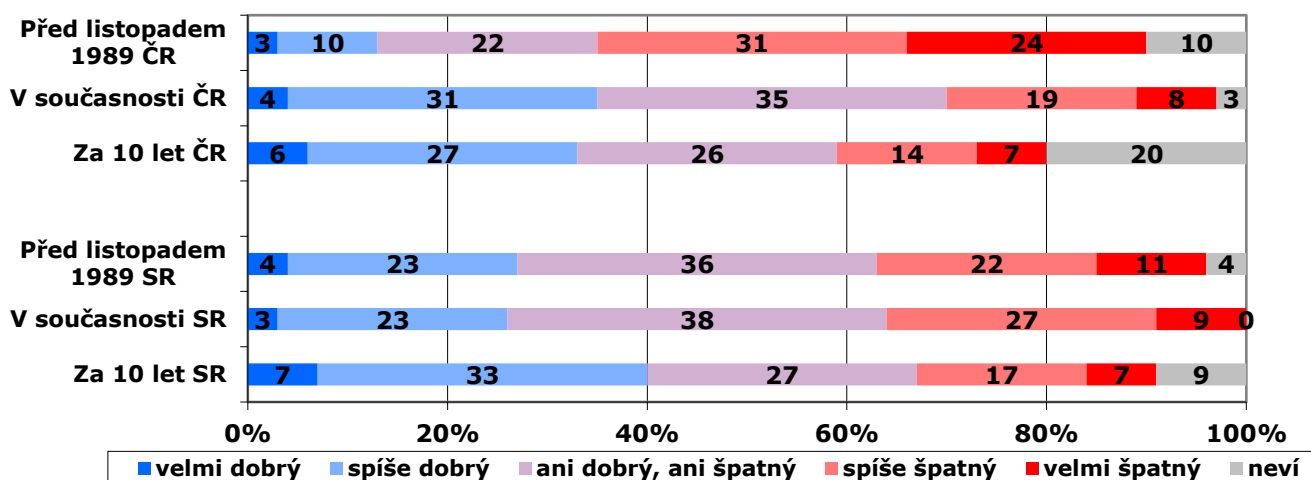
	Změna stála za to	Změna nestála za to
Před listopadem 1989 byly poměry lepší	25	72
Poměry jsou lepší dnes	92	7
Je to tak napůl, nedá se říci	64	21

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Další otázky směřovaly konkrétně k hodnocení politického a ekonomického systému, a to před listopadem 1989, v současné době a do budoucna, tedy za 10 let. Při hodnocení politického systému před listopadem 1989 jsou Češi mnohem kritičtější než obyvatelé Slovenska, když jednoznačně převládá negativní postoj, na Slovensku jsou odpovědi více vyrovnané. Podobné hodnocení lze vidět i při posledním komparativním výzkumu v roce 2014. Naopak současný politický systém vnímají obyvatelé Česka o něco příznivěji (35 % kladných hodnocení ČR : 26 % kladných hodnocení SR). Zajímavý je výhled do budoucna, kdy jsou občané Slovenska o něco optimističtější než Češi, což neplyne jenom ze srovnání zemí mezi sebou (40 % kladných hodnocení SR : 33 % kladných hodnocení ČR), ale i při vnitřním srovnání v rámci zemí, když Češi vidí budoucnost srovnatelně jako svou současnost, zatímco Slováci ji očekávají lepší.

⁶ Otázka: „Ohlédnete-li se zpět, myslíte si, že změna společenského systému u nás, k níž došlo v roce 1989, stála za to?“

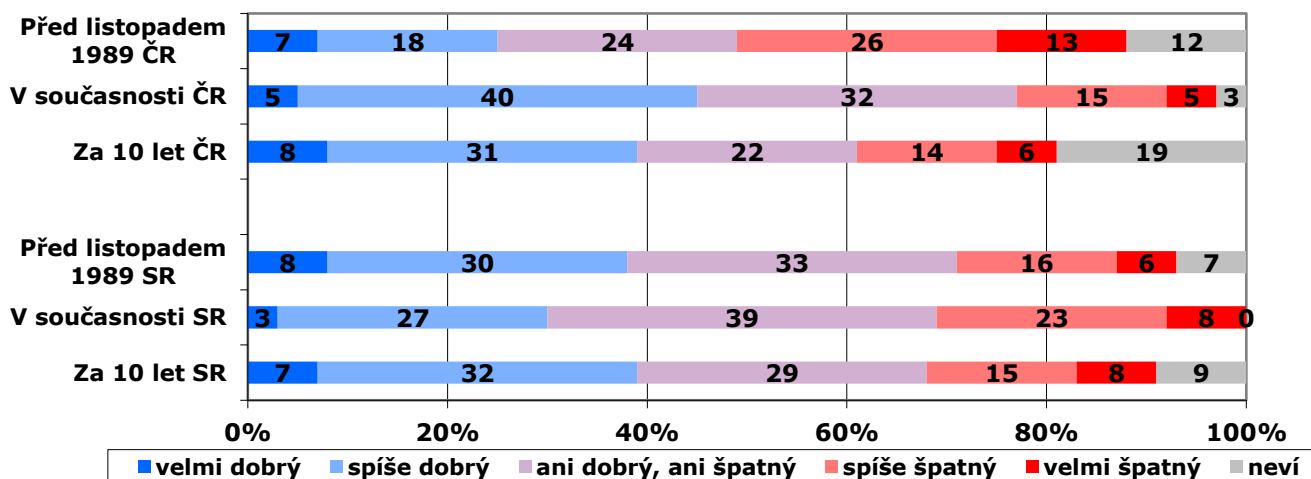
Graf 4. Hodnocení politického systému - srovnání ČR a SR (%)⁷

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

I při posuzování ekonomického systému jsou obyvatelé Česka k předlistopadovému stavu kritičtější než obyvatelé Slovenska (25 % kladných hodnocení ČR : 38 % kladných hodnocení SR). Co se týče současnosti, jsou Češi o něco optimističtější než lidé na Slovensku (45 % kladných hodnocení ČR : 30 % kladných hodnocení SR). Ve výhledu do budoucna jsou naopak občané Česka, pokud vezmeme v úvahu jejich názory na současný stav, o něco pesimističtější než občané Slovenska.

Graf 5. Hodnocení ekonomického systému - srovnání ČR a SR (%)⁸

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

⁷ Znění otázky: „Lidé mají různé názory na politický systém ve své zemi. Jak byste Vy hodnotil politický systém u nás před listopadem 1989? Jak byste hodnotil politický systém u nás po roce 1989, tj. v 90. letech? Jak byste hodnotil současný politický systém? A jaký očekáváte, že bude náš politický systém za 10 let?“

⁸ Znění otázky: „A teď se, prosím, zamyslete nad ekonomickým systémem v naší zemi. Lidé na něj mají různé názory. Jak byste Vy hodnotil ekonomický systém u nás před listopadem 1989? Jak byste hodnotil ekonomický systém u nás po roce 1989, tj. v 90. letech? Jak byste hodnotil současný ekonomický systém? A jaký očekáváte, že bude náš ekonomický systém za 10 let?“

Výzkum se také věnoval tomu, jak lidé vnímají jednotlivé vybrané aspekty polistopadového života, a to ve srovnání se situací před rokem 1989. Hodnocení oblastí se dá rozdělit do tří kategorií, a to do relativně dobře hodnocených oblastí, ve kterých lidé pocítují výraznější zlepšení, těch, které jsou někde uprostřed, a těch, u kterých je viditelný výraznější podíl výpovědí o zhoršení. Čeští i slovenští občané oceňují v podstatě stejné aspekty polistopadového života, i když v různé míře a v trochu jiném pořadí. I zde se ukazuje tendence občanů Česka hodnotit současnost mnohem pozitivněji, což se projevuje vyšším podílem odpovědí deklarujících zlepšení.

Jako lepší ve srovnání se situací před sametovou revolucí jsou v obou zemích vnímány oblasti jako možnost studovat, pracovat nebo cestovat do zahraničí, možnost vyjádřit svůj názor, svobodný přístup k informacím, ale i životní úroveň (byť u této položky je v ČR výrazně vyšší podíl mínění o zlepšení), přístup ke vzdělání a možnost svobodně se účastnit na veřejném životě. Je zajímavé, že právě účast na veřejném životě je na Slovensku hodnocena relativně lépe, což se projevuje vyšší pozicí této odpovědi v pomyslném řebříčku.

Mezi středně dobře hodnocené oblasti patří zdravotní péče, pracovní příležitosti, šance získat společenské postavení na základě poctivé práce, možnost ovlivňovat politická rozhodnutí a rovnost před zákonem. Ze srovnání mezi zeměmi jsou zde patrné dva rozdíly v pořadí. Jeden se týká zdravotní péče, kterou lidé v České republice v mnohem větší míře hodnotí jako lepší ve srovnání s tou před rokem 1989 (55 % zlepšení ČR : 34 % zlepšení SR). Na Slovensku vidíme mnohem kritičtější přístup (44 % zhoršení). Druhý se týká možnosti ovlivňovat politická rozhodnutí, kdy je na Slovensku vyjadřován vyšší podíl zlepšení (45 % zlepšení ČR : 55 % zlepšení SR). Kriticky jsou v obou státech vnímány sociální jistoty a bezpečnost občanů, na Slovensku se k tomu přidávají i pracovní příležitosti. Všechny tyto položky charakterizují relativně vysoké podíly vyjádření o zhoršení situace.

Tabulka 2: Srovnání současné a předlistopadové situace v různých oblastech života – ČR a SR (%)⁹

	Česká republika			Slovenská republika		
	Mnohem a trochu lepší	Přibližně stejná	Mnohem a trochu horší	Mnohem a trochu lepší	Přibližně stejná	Mnohem a trochu horší
Možnost studovat, pracovat nebo cestovat do zahraničí	82	8	8	75	11	13
Možnost vyjádřit svůj názor	74	13	10	63	21	14
Svobodný přístup k informacím	73	14	10	67	18	13
Životní úroveň	72	13	12	57	16	25
Přístup ke vzdělání	70	22	6	61	24	13
Možnost svobodně se účastnit na veřejném životě	67	20	8	65	21	11
Zdravotní péče	55	24	18	34	21	44
Pracovní příležitosti	51	18	27	47	15	37
Šance získat slušné společenské postavení na základě poctivé práce	48	25	22	41	26	30
Možnost ovlivňovat politická rozhodnutí	45	31	16	55	28	15
Rovnost před zákonem	44	30	18	35	31	31
Sociální jistoty	31	22	43	31	14	54
Bezpečnost občanů, kriminalita	27	23	47	25	19	55

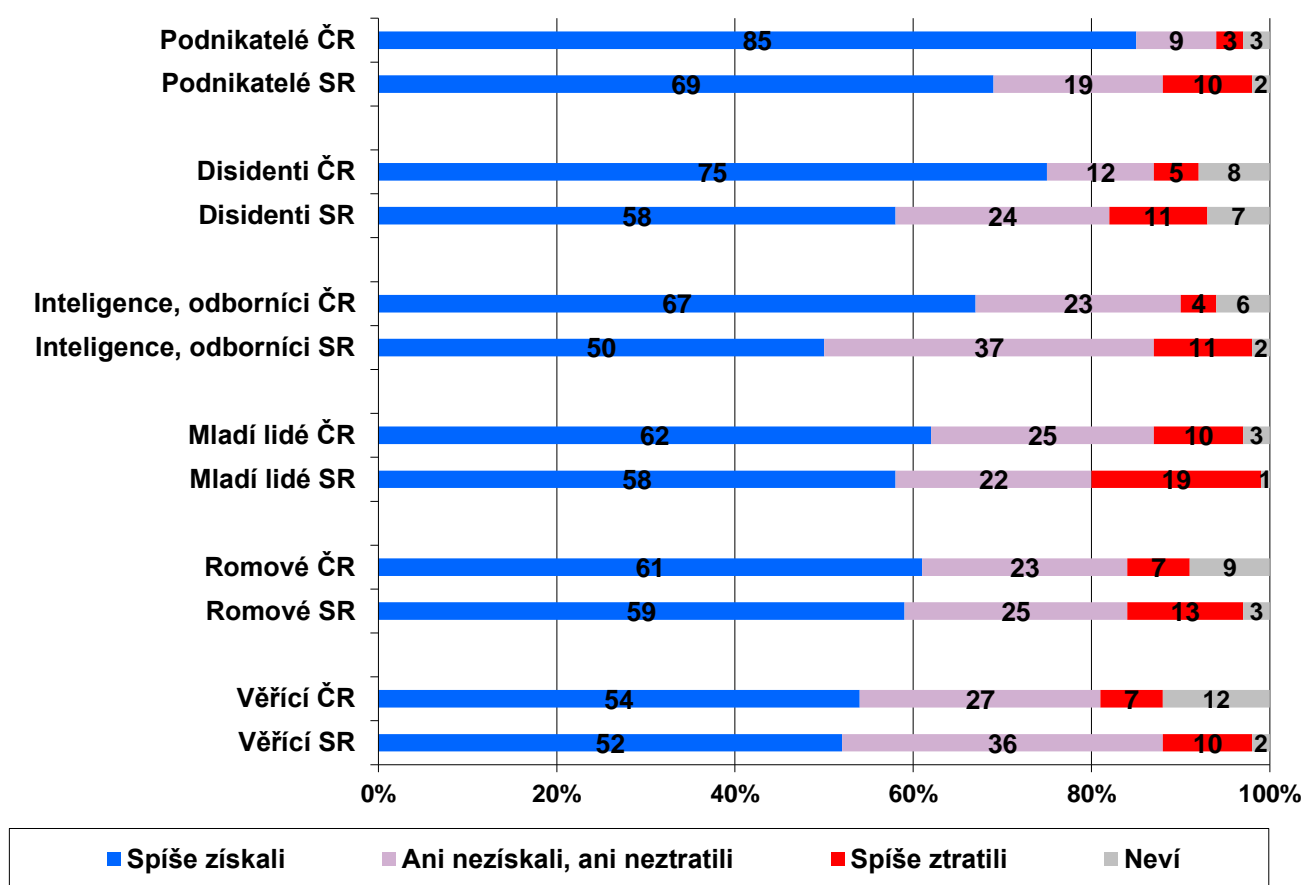
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

Poznámka: Řádková procenta. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Modrou barvou jsou vyznačeny podíly zlepšení, červeně podíly zhoršení.

⁹ Otázka: „Pokuste se teď srovnat některé stránky dnešního života se životem lidí, jako jste Vy, před rokem 1989. Ať jste zažil dobu před rokem 1989 na vlastní kůži, nebo jste o ní slyšel z vyprávění ostatních, je dnes situace lidí jako jste Vy lepší, horší nebo stejná ve srovnání se situací lidí, jako jste Vy, před 30 lety v následujících oblastech? a) Životní úroveň, b) možnost vyjádřit svůj názor, c) pracovní příležitosti, d) možnost studovat, pracovat nebo cestovat do zahraničí, e) rovnost před zákonem, f) možnost ovlivňovat politická rozhodnutí, g) možnost svobodně se účastnit na veřejném životě, h) šance získat slušné společenské postavení na základě poctivé práce, i) svobodný přístup k informacím, j) sociální jistoty, k) zdravotní péče, l) bezpečnost občanů, kriminalita, m) přístup ke vzdělání.“

Jinou otázkou je, zda podle názoru dotázaných některé skupiny obyvatel změnou režimu získaly nebo ztratily. Obecným vzorcem v odpovědích na tuto otázku je, že čeští respondenti jsou méně kritičtí. V případě tzv. vítězů revoluce, tedy těch, u kterých podíl odpovědí „spíše získali“ převažuje, se občané obou zemí v hodnocení v podstatě shodují v pořadí, a považují za vítěze podnikatele, disidenty, inteligenci a odborníky, mladé, Romy a věřící. Naopak poraženými jsou zemědělci, pracovití, slušní a poctiví lidé, dělníci, starší lidé a komunističtí funkcionáři. Podstatné rozdíly vznikají zejména v tom, jak je hodnocena pozice obyčejných lidí. Čeští občané mají při hodnocení Čechů, ale i slušných a poctivých lidí pocit většího zisku než obyvatelé Slovenska. Pocit prohry se na Slovensku zrcadlí i při posuzování pozice zemědělců, když až 56 % lidí zastává názor, že spíše ztratili.

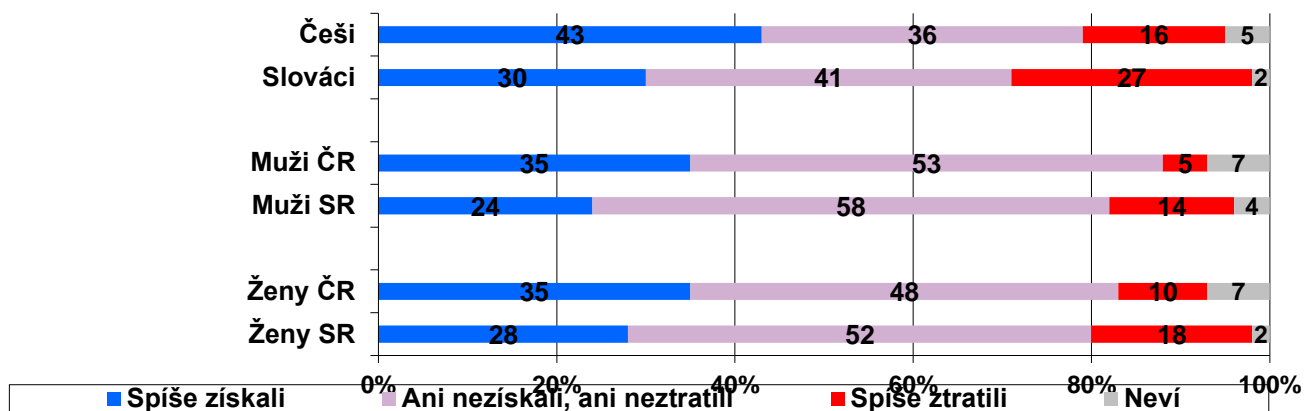
Graf 6a: Kdo získal a kdo ztratil v důsledku změny v listopadu 1989 (%) - zisk¹⁰

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

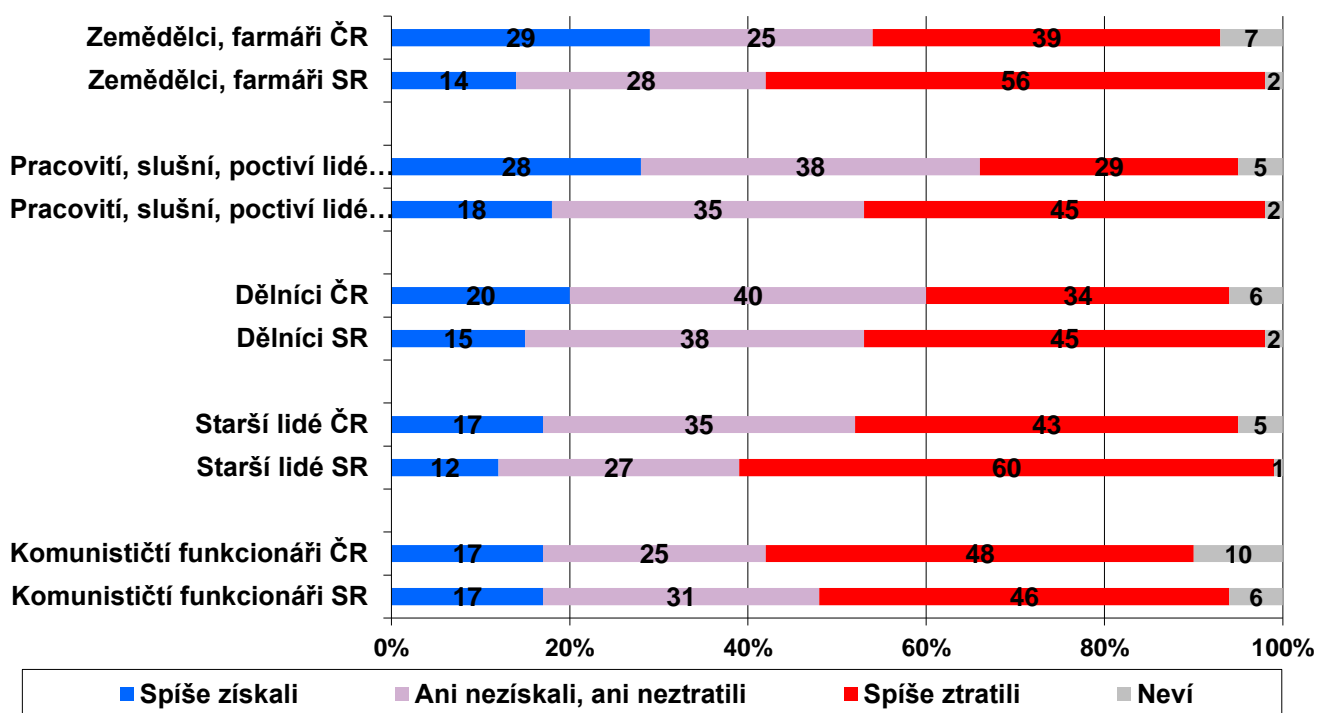
¹⁰ Otázka: „Komu přinesly změny po roce 1989 zisk a komu naopak ztrátu? Přečtu Vám různé skupiny lidí a Vy mi, prosím, u každé z nich řekněte, zda změnami po roce 1989 spíše získaly nebo spíše ztratily. a) Disidenti, odpůrci režimu, b) mladí lidé, c) Romové, d) starší lidé, e) zemědělci, farmáři, f) Češi, g) věřící, h) ženy, i) dělníci, j) podnikatelé, k) inteligence, odborníci, l) komunističtí funkcionáři, n) muži, o) pracovití, slušní, poctiví lidé.“

Graf 6b: Kdo získal a kdo ztratil v důsledku změny v listopadu 1989 (%) – střední hodnocení¹¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

Graf 6c: Kdo získal a kdo ztratil v důsledku změny v listopadu 1989 (%) - ztráta¹²

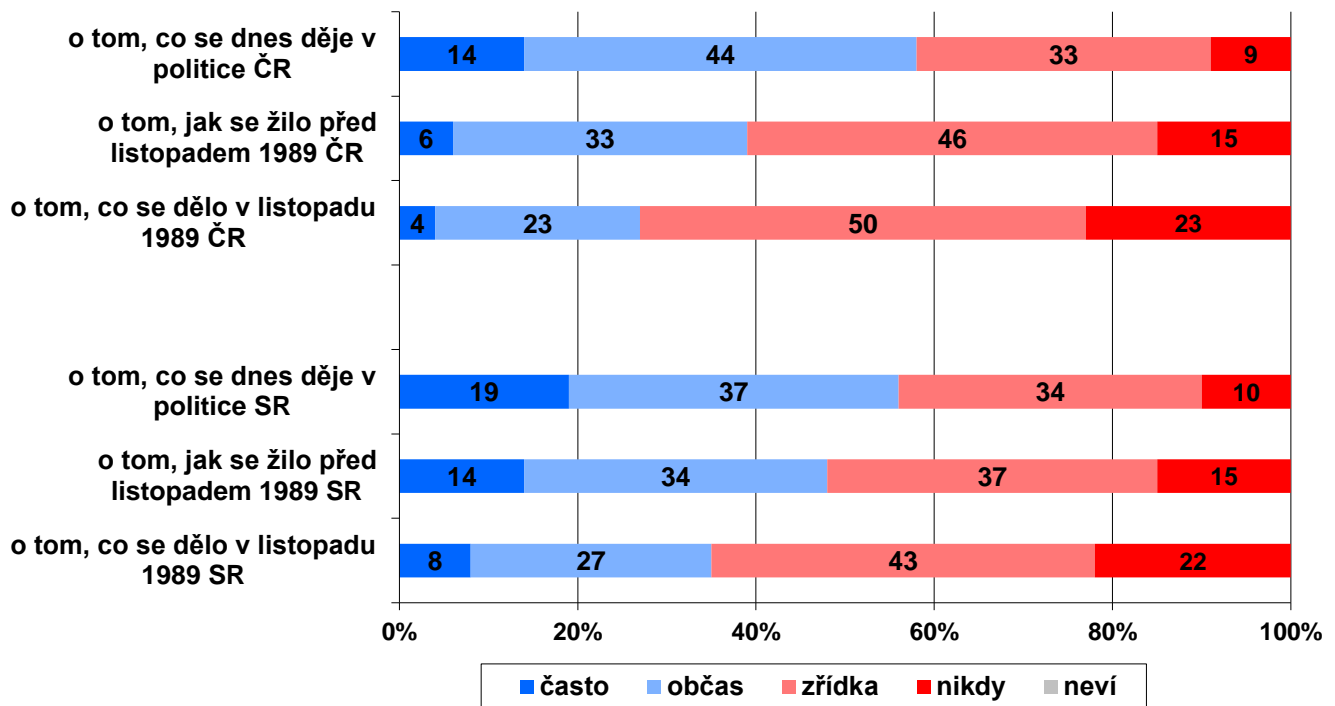
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

¹¹ Otázka: „Komu přinesly změny po roce 1989 zisk a komu naopak ztrátu? Přečtu Vám různé skupiny lidí a Vy mi, prosím, u každé z nich řekněte, zda změnami po roce 1989 spíše získaly nebo spíše ztratily. a) Disidenti, odpůrci režimu, b) mladí lidé, c) Romové, d) starší lidé, e) zemědělci, farmáři, f) Češi, g) věřící, h) ženy, i) dělníci, j) podnikatelé, k) inteligence, odborníci, l) komunističtí funkcionáři, n) muži, o) pracovní, slušní, poctiví lidé.“

¹² Otázka: „Komu přinesly změny po roce 1989 zisk a komu naopak ztrátu? Přečtu Vám různé skupiny lidí a Vy mi, prosím, u každé z nich řekněte, zda změnami po roce 1989 spíše získaly nebo spíše ztratily. a) Disidenti, odpůrci režimu, b) mladí lidé, c) Romové, d) starší lidé, e) zemědělci, farmáři, f) Češi, g) věřící, h) ženy, i) dělníci, j) podnikatelé, k) inteligence, odborníci, l) komunističtí funkcionáři, n) muži, o) pracovní, slušní, poctiví lidé.“

Blížící se kulaté výročí sametové revoluce je rovněž námětem hovorů občanů. Struktura komunikace o tomto výročí, o životě před listopadem 1989 a o politice obecně je v obou zemích velmi podobná s tím, že komunikace o roce 1989 je mezi slovenskými obyvateli o něco častější.

Graf 7: Jak často se mluví v okruhu blízkých... - srovnání ČR a SR (%)¹³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Sociologický ústav SAV 11. – 17. 9. 2019, 1027 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

¹³ Otázka: „Mluví se v okruhu Vašich blízkých, v rodině, mezi přáteli, kolegy a podobně, o následujících tématech? a) O tom, co se dnes děje v politice, b) o tom, jak se žilo před listopadem 1989, c) o tom, co se dělo v listopadu 1989.“

Technické parametry výzkumu

Česká republika

Výzkum:	<i>Naše společnost, v19-09</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. - 17. 9. 2019</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblastí NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1046</i>
Počet tazatelů:	<i>190</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>

Slovenská republika

Výzkum:	<i>Výskum názorov slovenskej a českej verejnosti na november 1989</i>
Realizátor:	<i>Sociologický ústav SAV, Inštitút pre verejné otázky, sběr dat Focus</i>
Projekt:	<i>Hodnoty v dynamike spoločenských zmien na Slovensku a v Európe (APVV-15-0653)</i>
Termín terénního šetření:	<i>11. – 17. 9. 2019</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblastí NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání, národnost</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Slovenský statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo SR ve věku od 18 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1027</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>

Otázky:	<i>PD.101, PD.61a, PD.9b, PD.95, PD.96, PD.99, PD.100, PD.63, PD.79, PD.78, PD.80, PD.82</i>
Kód tiskové zprávy:	<i>pd191029a</i>
Zveřejněno dne:	<i>29. října 2019</i>
Zpracovaly:	<i>Paulína Tabery, Zora Bútorová, Robert Klobucký</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště: jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt *Naše společnost*, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |